CHAMA CHA USHIRIKA WA AKIBA NA MIKOPO

IAA SACCOS LTD

MASHARTI YA CHAMA

PRI-ARS-2022-855

OKTOBA 2024

SHERIA YA VYAMA VYA USHIRIKA
(SHERIA Na. 6 YA MWAKA 2013)

MASHARTI

(Yamerekebisho chini ya kifungu cha 53 cha Sheria ya Vyama vya Ushirika No 6 ya Mwaka 2013)

MASHARTI YA CHAMA CHA USHIRIKA WA AKIBA NA MIKOPO CHA IAA

(IAA SAVINGS AND CREDIT COOPERATIVE SOCIETY LIMITED-SACCOS)

MPANGILIO WA MASHARTI

Sharti　　Kichwa cha matakwa

TANZANIA
Registered this 10
day of January 20 25
Asst. Registrar of Cooperative Societies

SEHEMU YA KWANZA

MASHARTI YA AWALI

1	Kuanza kutumika kwa masharti
2	Tafsiri

SEHEMU YA PILI

TAARIFA ZA CHAMA

3	Jina la Chama
4	Anuani ya Chama
5	Mfungamano wa Pamoja
6	Eneo la shughuli za Chama
7	Tarehe ya kusajiliwa na namba ya kuandikishwa
8	Mwaka wa fedha
9	Makao makuu ya Chama

SEHEMU YA TATU

MADHUMUNI

10	Madhumuni ya Chama

SEHEMU YA NNE

UANACHAMA

11 Sifa za uanachama

12 Wanachama

13 Taratibu za kujiunga na Chama

14 Taarifa ya kukataliwa Uanachama

15 Kiingilio, Hisa, Akiba na Amana

16 Kuteua Mrithi

17 Kukoma uanachama

18 Malipo na haki za mwanachama aliyejitoa au kufukuzwa uanachama

19 Kusimamishwa na kufutiwa uanachama

20 Kupokelewa tena kwenye Chama

21 Wajibu wa Mwanachama

22 Haki za Mwanachama

23 Matumizi ya stahili za mwanachama aliyekoma kuwa mwanachama

24 Dhima ya mwanachama

SEHEMU YA TANO

FEDHA NA MALI ZA CHAMA

25 Vyanzo vya fedha

26 Mali za Chama

27 Mali za Chama kuwekwa Rehani

28 Ukaguzi wa hesabu za Chama

SEHEMU YA SITA

TARATIBU KUHUSU HISA, AKIBA, AMANA NA MIKOPO

29 Uwekaji wa Hisa, Akiba na Amana

30 Utunzaji wa kitabu cha mwanachama

31 Mikopo kwa wanachama

32 Kamati ya Usimamizi kusitisha utoaji wa mikopo

SEHEMU YA SABA

UHIFADHI WA FEDHA ZA CHAMA

33 Uhifadhi wa fedha za Chama

SEHEMU YA NANE

MATENGO NA MGAO WA ZIADA

34	Mfuko wa Matengo ya Kisheria
35	Mfuko wa Elimu na mafunzo
36	Mgawo wa ziada halisi

SEHEMU YA TISA

USIMAMIZI NA UONGOZI WA CHAMA

37	Mamlaka ya Mkutano Mkuu
38	Mkutano Mkuu wa Mwaka
39	Mkutano Mkuu wa Kawaida
40	Mkutano Mkuu Maalum
41	Notisi ya Mkutano Mkuu
42	Akidi ya Mkutano Mkuu
43	Mwenyekiti wa Mkutano Mkuu
44	Upigaji Kura katika Mkutano Mkuu
45	Muhtasari wa Mkutano Mkuu

SEHEMU YA KUMI

BODI YA UONGOZI, KAMATI YA USIMAMIZI NA AJIRA

46	Bodi ya Uongozi
47	Kukoma Ujumbe wa Bodi
48	Vikao vya Bodi ya Uongozi
49	Muhtasari wa Vikao vya Bodi ya Uongozi
50	Kazi za Bodi ya Uongozi
51	Kazi za Mwenyekiti wa Bodi ya Uongozi
52	Kazi za Makamu Mwenyekiti
53	Sifa za Mjumbe wa Bodi ya Uongozi na wa Kamati ya Usimamizi
54	Meneja wa Chama
55	Kamati ya Usimamizi
56	Kazi za Kamati ya Usimamizi
57	Kamati ya Mikopo
58	Wajibu wa Kamati ya Mikopo au Kamati ya Kitaalamu
59	Akidi ya Vikao vya Kamati ya Mikopo
60	Rufaa dhidi ya maamuzi ya Kamati ya Kitaalamu/Kamati ya Mikopo
61	Ajira katika Chama
62	Mkaguzi wa Ndani

SEHEMU YA KUMI NA MOJA

UANDAAJI WA SERA NA MIONGOZO YA CHAMA

63. **Chama kuandaa Sera na Miongozo**

SEHEMU YA KUMI NA MBILI

KUFUTWA NA UFILISI WA CHAMA

64. Kufutwa kwa Chama

65. Ufilisi

SEHEMU YA KUMI NA TATU

MASHARTI MENGINEYO

66. Viongozi kutunza siri

67. Msemaji wa Chama

68. Mihuri ya Chama

69. Chama kuungana na taasisi nyingine

70. Bima ya mali na fedha za Chama

71. Mabadiliko ya Masharti

72. Utatuzi wa migogoro

73. Mgongano wa tafsiri ya Masharti

74. Utakatatishaji wa fedha

75. Ulinzi wa mlaji

76. Uombaji wa Leseni

77. Uwasilishaji wa Taarifa

78. Ulipaji wa riba na Gawio

SHERIA YA VYAMA VYA USHIRIKA
(SHERIA Na. 6 YA MWAKA 2013)

MASHARTI

(Yamerekebishwa chini ya kifungu cha 53 cha Sheria ya Vyama vya Ushirika,Na.6 ya Mwaka 2013)

SEHEMU YA KWANZA
MASHARTI YA AWALI

Kuanza kutumika kwa masharti

1 Masharti haya yatajulikana kama Masharti ya Chama na yataanza kutumika mara baada ya kupitishwa na kuidhinishwa na kusajiliwa na Mrajis

Tafsiri

2 Katika Masharti haya, isipokuwa kama muktadha unahitaji vinginevyo maneno yaliyoaninishwa hapa chini yatakuwa na maana iliyotolewa:

a) **"Afisa"** maana yake ni mtu mwenye wadhifa wa kuchaguliwa au kuajiriwa katika Chama ambaye atajumuisha Mwenyekiti, Makamu Mwenyekiti na wajumbe wa Bodi, Mwenyekiti na Wajumbe wa Kamati ya Usimamizi, Mjumbe Mwakilishi, Meneja Mkuu, Mhasibu Mkuu, Mkaguzi wa Ndani, Mhazini na Wajumbe wengine waliopewa mamlaka chini ya masharti ya chama;

b) **"Afisa Mikopo"** itakuwa na maana ya mtu aliyeajiriwa na Chama kwa ajili ya kupitia na kuchambua maombi ya mikopo yanayowasilishwa na wanachama na kufanya ufuatiliaji wa marejesho ya mikopo hiyo;

c) **"Akiba"** ni kiasi cha fedha kinachowekwa na wanachama kwa ajili ya kujenga uwezo wa Chama kukopesha wanachama wake. Pia akiba inaweza kutumika kama dhamana ya mkopo na inaweza kupunguzwa kwa maombi maalum;

d) **"Akidi"** maana yake ni idadi ya chini au toshelezi ya wajumbe wanaotakiwa kuhudhuria ili kikao au mkutano uwe halali;

e) **"Amana"** ni fedha ambayo mwanachama anaweka chamani na anaweza kuichukua wakati wowote anapoihitaji kwa mujibu wa Sera;

f) **"Bodi ya Uongozi"** maana yake ni chombo kilichochaguliwa na wanachama kupitia Mkutano Mkuu kwa ajili ya kusimamia shughuli za kila siku za chama;

g) **"Chama"** maana yake ni Chama cha Ushirika wa Akiba na Mikopo **IAA** kilichosajiliwa kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika;

h) **"Dhamana"** itakuwa na maana ya kinga kwa ajili ya mkopo ambayo inaweza kuwa Nyumba, Shamba, Vyombo, Hisa za hiari, Amana, Akiba au mali nyingine itakayokubalika kutumika kwa kuzingatia Sera ya mikopo;

i) **"Hisa za uanachama"** ina maana ya sehemu ya umiliki wa mtaji wa chama ambayo inamilikiwa na mwanachama lakini haitakiwi kuzidi asilimia ishirini ya mtaji hisa wa Chama;

j) **"Hisa za Hiari"** ni fedha ambayo mwanachama anaweka chamani na anaweza kuichukua wakati wowote anapoihitaji kwa mujibu wa sera;

k) **"Kanuni"** ina maana ya Kanuni za Vyama vya Ushirika pamoja na Kanuni za Huduma Ndogo za Fedha-SACCOS;

l) **"Mfungamano wa Pamoja"** Mwajiriwa au kuwahi kuwa mwajiriwa wa Chuo Cha Uhasibu Arusha (IAA)

m) **"Mrajis"** maana yake ni kama ilivyoainishwa kwenye Sheria ya Vyama vya Ushirika Na. 6 ya Mwaka 2013;

n) **"Sera/Mwongozo"** maana yake ni utaratibu uliowekwa na wanachama kuongoza watendaji wa Chama katika uendeshaji wa shughuli za Chama ili kufikia malengo yaliyowekwa kwa manufaa ya wanachama;

o) **"Sheria"** ina maana ya Sheria ya Vyama vya Ushirika Na. 6 ya Mwaka 2013 pamoja na Sheria ya Huduma Ndogo za Fedha Na.10 ya Mwaka 2018;

p) **"Tume",** ina maana Tume ya Maendeleo ya Vyama vya Ushirika Tanzania

SEHEMU YA PILI

TAARIFA ZA CHAMA

Jina la Chama

3 Jina la chama ni **IAA Savings and Credit Cooperative Society ltd.**

Anuani ya Chama

4 (1) Anuani ya Chama ni **S.L.P 2798 Arusha**.

(2) Mabadiliko yoyote ya anuani, eneo la Ofisi ya Chama yatapaswa yatolewe taarifa kwa maandishi kwa Mrajis wa Vyama vya Ushirika na mabadiliko hayo hayatasababisha marekebisho ya Masharti ya Chama.

Fungamano la Pamoja

5 Fungamano la pamoja katika Chama litakuwa ni: **Mwajiriwa, kuwahi kuwa mwajiriwa wa Chuo Cha Uhasibu Arusha au kuwa mtendaji wa IAA SACCOS.**

Eneo la shughuli za Chama

6 Eneo la shughuli za Chama: **Chuo Cha Uhasibu Arusha na Matawi yake.**

Tarehe ya kusajiliwa na namba ya Usajili

7 Chama kimesajiliwa tarehe **27 Mei 2003 na kupewa Hati Na. AR419.**

Mwaka wa fedha

8 Mwaka wa fedha wa Chama utakuwa ni kipindi cha miezi kumi na miwili kuanzia tarehe 1 **Januari** na kukomea tarehe 31 ya mwezi **Desemba ya mwaka husika**

SEHEMU YA TATU
MADHUMUNI

Makao Makuu ya Chama

9 Makao Makuu ya Chama ni **Chuo Cha Uhasibu Arusha Njiro Hill.**

Madhumuni ya Chama

10 Madhumuni ya kuanzishwa kwa Chama ni kuinua, kuimarisha na kuendeleza hali ya kiuchumi *na kijamii ya wanachama* wake kwa kufuata Sheria, Kanuni na taratibu za Vyama vya Ushirika. Ili kufikia madhumuni haya, Chama kitafanya yafuatayo;

a) Kuhamasisha wanachama kujenga tabia ya kujiwekea Akiba mara kwa mara;

b) Kupokea na kutunza Akiba na Amana za wanachama kwa njia rahisi na salama huku ikilipa riba kadri wanachama watakavyokubaliana;

c) Kutafuta vyanzo vya fedha ili kujenga na kuimarisha mtaji kwa ajili ya kutoa mikopo kwa wanachama kwa masharti na riba nafuu;

d) Kuwaelimisha wanachama kujijengea tabia ya kukopa kwa busara na kutumia vizuri mikopo kwa ajili ya kuinua hali zao za maisha kiuchumi na kijamii;

e) Kubuni na kutoa bidhaa mbalimbali za kifedha kwa wanachama ili waweze kushiriki zaidi katika kuimarisha mtaji wa chama na mitaji yao binafsi na kuleta *mvuto kwa wasio wanachama kujiunga na* Chama;

f) Kuweka kwa usalama fedha za Chama na wanachama kwa kuanzisha mipango ya kukabiliana na majanga na/au kuweka bima za fedha zinazofaa;

g) Kuwashauri wanachama kuandaa mipango yao ya maendeleo katika kuwekeza mitaji kwenye miradi ya kiuchumi na huduma za jamii;

h) Kutoa elimu na mafunzo mbalimbali kwa wanachama, bodi na watendaji ili kuendana na kasi ya ushindani katika biashara ya

fedha.

i) Kutoa elimu kwa wanachama kuhusu dhana ya ushirika, elimu ya Fedha na manufaa yake, ujasiriamali na tasnia nyingine zinazohusiana na miradi inayoendeshwa na kutekelezwa na wanachama wake.

j) Kuwekeza katika taasisi za kifedha hisa na dhamana kwenye vyombo vya Fedha, Serikali na taasisi zingine kwa manufaa ya Chama na Wanachama wake.

k) Kufanya mambo mengine ambayo yataimarisha na kuendeleza hali ya uchumi wa Chama na wanachama.

l) Kuweka mfumo wa thabiti wa TEHAMA katika shughuli zote zinazoendeshwa na Chama.

SEHEMU YA NNE

UANACHAMA

Sifa za uanachama

11 Mtu yoyote anaweza kujiunga na Chama endapo atakidhi mahitaji ya Fungamano la pamoja la uanachama na sharti awe na sifa zifuatazo;-

a) Awe mwenye umri wa miaka isiyopungua 18.

b) Awe mwenye tabia nzuri, mwaminifu na mwenye akili timamu.

c) Awe amelipa kiingilio, Hisa za Uanachama na kuweka Akiba kwa kiwango kilichowekwa kwa mujibu wa Masharti haya na awe tayari kushiriki kikamilifu kwenye shughuli za Chama.

d) Awe anaelewa na kuwa tayari kutekeleza madhumuni ya Chama kama yalivyoainishwa kwenye Masharti haya na kufafanuliwa katika nyaraka mbalimbali.

e) Awe tayari kufuata Masharti ya Chama, Kanuni na Sheria za Vyama vya Ushirika wakati wote.

f) Asiwe na shughuli yeyote ile inayofanana na kuweka au kukopesha wanachama ili kuondoa mgongano wa masilahi.

g) Asiwe nje ya Mfungamano wa Chama.

Wanachama

12 Wanachama wa Chama watatokana na:-

a) Wale wote walioshiriki katika mchakato wa uanzilishi na kuomba kuandikishwa kwa Chama na ambao wametimiza Masharti ya Uanachama kwa mujibu wa Masharti haya; na

b) Wale wote watakaojiunga na Chama baada ya kukubaliwa na Bodi na kupitishwa na Mkutano Mkuu.

Taratibu za kujiunga na chama

13 Maombi ya kujiunga katika Chama yatafuata utaratibu ufuatao:-

a) Mtu yeyote atakayekuwa ametimiza sharti Na.11 ataomba uanachama kwa kujaza fomu iliyoandaliwa na Chama.

b) Mwombaji atajadiliwa na Bodi ili kujiridhisha iwapo inakidhi vigezo vya kuwa Mwanachama na Bodi inaweza kumkubali au kumkataa.

c) Pendekezo la Bodi ya Uongozi litapelekwa mbele ya Mkutano Mkuu kwa uthibitisho ambapo waombaji wote waliokubaliwa na Bodi wanayo haki ya kuhudhuria Mkutano Mkuu huo na kujadiliwa na wajumbe wa Mkutano Mkuu na uamuzi wa Mkutano Mkuu utakuwa wa mwisho;

d) Mwombaji atakapokubaliwa na Bodi atatakiwa kulipa kiingilio na Hisa na baada ya kupokelewa na Mkutano Mkuu atatakiwa kutia saini yake au kuweka dole gumba katika daftari la Wanachama mbele ya wajumbe wa Bodi wawili ;

e) Mwanachama akishapitishwa na Mkutano Mkuu atakuwa na haki ya kupatiwa kitambulisho cha uanachama na endapo kitambulisho kitapotea, mwanachama atapewa kitambulisho kingine kwa kulipa gharama kwa kuzingatia kiwango

kitachachowekwa na bodi na kuidhinishwa na Mkutano Mkuu.

Taarifa ya kukataliwa uanachama

14 Endapo maombi ya kujiunga na Chama yatakataliwa na Bodi ya Uongozi:-

a) Bodi ya Uongozi itapaswa kumwandikia mwombaji barua ya kumjulisha kuhusu kukataliwa kwa maombi yake ikieleza sababu za kukataliwa.

b) Mwombaji ambaye maombi yake yatakataliwa na Bodi ya Uongozi anaweza kukata rufaa kwa maandishi kwa Mkutano Mkuu kupitia kwa Afisa Ushirika wa eneo husika ambaye ataiwasilisha kwenye Mkutano Mkuu ambao utatoa uamuzi wa mwisho.

Kiingilio, Hisa na Akiba

15 (1) Mwanachama atakapokubali kujiunga na Chama atapaswa:-

a) Kulipa kiingilio cha Tshs. 50,000/-

b) Kununua idadi ya Hisa tano (10) zenye thamani ya Tshs. 50,000/- kwa kila Hisa na ili awe Mwanachama atapaswa kununua na kulipia Hisa zote wakati wa kujiunga.

c) Kuweka Akiba kila mwezi isiyopungua Tshs. 50,000/- kwa ajili ya maendeleo yake na pia anaweza kuitumia kama dhamana ya mkopo.

(2) Mwanachama ambaye atashindwa kutimiza matakwa ya sharti dogo (1) (b) hapo juu hataruhusiwa kunufaika na haki za mwanachama katika chama.

(3) Viwango vya Kiingilio, Hisa na Akiba vinaweza kubadilishwa kwa maamuzi ya Mkutano Mkuu.

(4) Mwanachama aliyekamilisha kulipia Hisa zote atapewa hati ya kumiliki Hisa.

Kuteua Mrithi

16 (1) Mwanachama atamteua mrithi wake ambaye atakuwa na haki ya kulipwa Hisa au maslahi mengine katika Chama.

(2) Mwanachama atakuwa na haki ya kubadilisha jina la mrithi.

(3) Kila uteuzi wa mrithi utaandikwa katika daftari la wanachama na utatiwa saini na Mwanachama.

Kukoma uanachama

17 Uanachama utakoma kwa:-

a) Kujiuzulu baada ya kutoa taarifa ya maandishi kwa Bodi ya Chama.

b) Kufukuzwa na wanachama katika Mkutano Mkuu kwa idadi ya wanachama wasiopungua nusu (1/2) ya waliohudhuria na kupiga kura baada ya kupewa nafasi ya kujitetea;

c) Kutenda kosa lolote ambalo limetajwa katika Sheria ya Vyama vya Ushirika, Kanuni na Masharti ya Chama;

d) Kutomiliki Hisa kwa mujibu wa Masharti haya;

e) Kutohudhuria Mikutano Mikuu mitatu mfululizo pasipo kutoa taarifa ya maandishi kwa uongozi kwa njia inayokubalika na Chama;

f) Kuthibitika Kutoa au kupokea rushwa kwa nia ya kupata upendeleo;

Malipo na haki za mwanachama aliyejitoa au kufukuzwa uanachama

18 Mwanachama aliyejitoa au kufukuzwa uanachama atalipwa haki zake zote ndani ya kipindi cha miezi tatu kuanzia siku ya kukoma uanachama.

Kusimamishwa na kufutiwa uanachama

19 (1) Mwanachama anaweza kusimamishwa uanachama kutokana na sababu zifuatazo:-

a) Kutotekeleza ahadi alizotoa katika Chama;

b) Kutotekeleza maazimio yaliyotolewa na kukubaliwa katika Mkutano Mkuu;

c) Kutoshiriki katika shughuli za kiuchumi za Chama kwa muda wa miezi mitatu (3) mfululizo;

d) Kushindwa kurejesha mkopo kwa muda uliopangwa bila ya sababu yoyote inayokubalika na Mkutano Mkuu;

e) Kushindwa kuweka Akiba kama ilivyoelezwa katika Masharti ya Chama na Sera za chama na;

f) Kama itakavyoelekezwa kwenye Sheria ya Vyama vya Ushirika pamoja na Kanuni zake.

(2) Kabla ya kumsimamisha mwanachama husika, Bodi ya Chama itapaswa kumwandikia mhusika Notisi ya kusudio la kumsimamisha uanachama ikieleza sababu ya kusudio hilo na kumtaka kutoa maelezo ndani ya muda wa siku thelathini kueleza kwanini kusudio hilo lisitekelezwe.

(3) Iwapo Bodi ya Uongozi itaazimia kumsimamisha mwanachama itamwelekeza Meneja/Katibu wa Chama kumwandikia mwanachama husika barua ya kumtaarifu kuhusu kusimamishwa kwake kusubiri maamuzi ya Mkutano Mkuu.

(4) Bodi ya Uongozi itawasilisha taarifa ya kusimamishwa uanachama kwenye Mkutano Mkuu pamoja na mapendekezo yake na Mkutano Mkuu utapaswa kujadili na kutoa maamuzi ya kusimamishwa, kufutiwa uanachama au kubatilisha maamuzi ya Bodi.

Baada ya uamuzi wa Mkutano Mkuu Bodi ya Uongozi itapaswa kumjulisha Mwanachama husika kwa maandishi kuhusu maamuzi hayo katika muda usiozidi siku saba tangu tarehe ya maamuzi.

(6) Mwanachama ambaye hataridhika na maamuzi ya Mkutano Mkuu atakuwa na haki ya kukata rufaa kwa Tume ndani ya muda wa siku thelathini tangu tarehe ya kupokea taarifa ya maamuzi ya Mkutano Mkuu.

Kupokelewa 20 Mwanachama aliyejiuzulu/aliyefukuzwa anaweza kukubaliwa

tena kwenye Chama	na kupokelewa tena kujiunga na Chama baada ya kutuma maombi kwa kufuata Masharti haya na baada ya kulipa madeni yote aliyokuwa anadaiwa wakati anakoma kuwa mwanachama

Wajibu wa Mwanachama

21 Wajibu wa mwanachama utakuwa ni pamoja na:-

a) Kukamilisha kununua Hisa na kuweka Akiba kwa kuzingatia Masharti ya Chama;

b) Kufuata na kutekeleza Sheria ya Vyama vya Ushirika na Kanuni zake, Masharti ya chama, maamuzi ya Mkutano Mkuu na maelekezo mengine halali kwa mujibu wa Sheria za nchi;

c) Kurejesha mkopo kwa wakati uliopangwa;

d) Kutoa michango mbalimbali katika kuendeleza madhumuni ya Chama kadri itakavyoamuliwa na Mkutano Mkuu;

e) Kubeba dhamana endapo janga lolote litakipata Chama;

f) Kuwa mwaminifu na kuonesha ushirikiano katika kutekeleza shughuli za Chama;

g) Kumdhamini mkopo mwanachama mwenzake isipokuwa kwamba mwanachama aliyedhamini hatakuwa na haki ya kudhaminiwa na mwanachama aliyemdhamini katika kipindi kile kile;

h) Kulipa mkopo alioudhamini endapo mdhaminiwa/mkopaji atashindwa kulipa mkopo wake; na

i) Kuhudhuria semina na mafunzo yanayotolewa na Chama.

Haki za Mwanachama

22 Mwanachama atakuwa na haki zifuatazo:

a) Kushiriki kikamilifu katika shughuli za Chama ikiwa ni pamoja na kuhudhuria Mikutano yote inayohusika;

b) Kushiriki katika kutoa uamuzi wa mambo mbalimbali katika Mikutano Mikuu;

c) Kupiga kura chini ya misingi ya mtu mmoja kura moja bila kujali

TANZANIA
Registered this 10
day of January 20 25
Asst. Registrar of Cooperative Societies

idadi ya Hisa anazomiliki;

d) Kuchagua na/au kuchaguliwa katika Uongozi wa Chama.

e) Kuwa na haki sawa kuhusu mali ya Chama na kudhibiti ipasavyo matumizi yake;

f) Kupatiwa huduma zozote zinazotolewa na chama ilimradi amekidhi Masharti yanayoambatana na huduma hiyo;

g) Kupatiwa taarifa mbalimbali za shughuli za Chama, muhtasari wa Mkutano na nyaraka nyingine za Chama kwa ajili ya mapitio akiwa katika ofisi za Chama;

h) Kuitisha Mkutano Mkuu kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika na Kanuni zake pamoja na Masharti haya;

i) Kuteua Mrithi;

j) Kukata rufaa dhidi ya maamuzi ya Bodi ya Uongozi na Mkutano Mkuu;

k) Kupokea gawio na faida nyingine kutoka katika shughuli za Chama kwa kuzingatia Masharti; na

l) Kupewa kitabu cha akiba au kifaa kingine chenye makusudi hayo.

Matumizi ya Stahili za mwanachama aliyekoma kuwa mwanachama

23 Stahiki za mwanachama aliyekoma uanachama kutokana na sababu zilizotajwa katika Sharti Na 18 cha Masharti haya, zinaweza kutumika kama ifuatavyo:-

a) Kulipia mikopo na gharama zingine ambazo mwanachama anadaiwa na Chama;

b) Bakaa kulipwa kwa mwanachama mwenyewe au kwa mrithi wake aliyeainishwa katika daftari la wanachama; na

c) Iwapo mwanachama huyo hajulikani alipo na hakuna mrithi au mwakilishi wa kisheria wa mwanachama huyo bakaa ya maslahi yake yatatumika kwa mujibu wa Kanuni ya 37 (6) ya Kanuni za

Dhima ya mwanachama

24 Dhima ya mwanachama kwa madeni ya Chama itakuwa ni ya ukomo wa kiwango cha thamani ya Hisa zake ambazo zimelipwa na hazijalipwa.

SEHEMU YA TANO

FEDHA NA MALI ZA CHAMA

Vyanzo vya fedha

25 Fedha kwenye Chama zitatokana na:-

a) Viingilio, ada, mauzo ya Masharti na fomu mbalimbali na michango maalum kutoka kwa wanachama;

b) Hisa za uanachama;

c) Riba juu ya mikopo kwa wanachama;

d) Mikopo itakayotoka benki, asasi nyingine za fedha na mifuko ya hifadhi za jamii kwa kuzingatia sheria.

e) Misaada na ruzuku kutoka kwa watu binafsi, taasisi na asasi nyingine;

f) Ziada halisi ya Chama;

g) Fedha za Akiba ya lazima na malimbikizo;

h) Akiba, Hisa za hiari na Amana za wanachama kwa SACCOS zinazohusika.

i) Mapato mengineyo halali.

Mali za Chama

26 Mali za Chama zitakuwa ni pamoja na:-

a) Fedha taslimu mkononi na fedha zilizopo Benki;

b) Bakaa ya mikopo kwa wanachama na wadaiwa wengine.

c) Uwekezaji katika taasisi mbalimbali;

d) Mifumo laini na mali zisizoshikika;

e) Vifaa na zana zote za Chama; na

f) Majengo na mali nyingine za Chama kama zitakavyooneshwa kwenye daftari la mali za Chama.

Mali za Chama kuwekwa Rehani

27 Mali za Chama zitawekwa rehani kwa idhini ya Mkutano Mkuu na kuidhinishwa na Mrajis kwa kuzingatia Sheria zilizopo.

Ukaguzi wa Hesabu za chama

28 Kila mwisho wa mwaka wa fedha hesabu za Chama zitakaguliwa na Shirika la Ukaguzi na Usimamizi wa Vyama vya Ushirika (COASCO) au Kampuni au Mkaguzi mwingine atakayependekezwa na wanachama na kuidhinishwa na Mrajis.

SEHEMU YA SITA:

TARATIBU KUHUSU HISA, AKIBA, AMANA NA MIKOPO

Uwekaji Hisa, Akiba, Amana na Mikopo

29 (1) Kila mwanachama atatakiwa kuweka Akiba katika kila kipindi kilichokubalika ya kiasi kisichopungua Tshs.50,000/- au kiasi kingine kadiri itakavyoamuliwa na Mkutano Mkuu.

(2) Chama kinaweza kupokea Hisa za Hiari kutoka kwa wanachama.

(3) Akiba ya mwanachama na Hisa za Hiari zinaweza kutumika kama dhamana ya mkopo na akiba itakuwa ni mojawapo ya kigezo cha kupata mkopo kwa mwanachama.

(4) Akiba, Hisa za Hiari na Amana za wanachama zitatunzwa au kuwekezwa katika sehemu ya usalama kama ilivyoelekezwa na sheria, kanuni na sera inayohusika na sehemu kubwa zitawekwa benki.

(5) Mwanachama anaweza kupunguza Akiba yake kwa kufuata taratibu zilizowekwa na Chama kwenye Sera husika.

(6) Faida juu ya Akiba zitalipwa kwa kiwango kilichoainishwa

kwenye Sera husika au kiwango kingine kitakachopitishwa na Mkutano Mkuu.

Utunzaji wa kitabu au taarifa za mwanachama	30 (1) Kila mwanachama atapewa kitabu cha Akiba (passbook) kilicho katika nakala ngumu au laini ambacho kitafanyiwa maingizo ya miamala mbalimbali inayomhusu mwanachama. (2) Kitabu ni mali ya mwanachama, atatakiwa kukionesha wakati wowote anapofanya muamala. (3) Endapo mwanachama atapoteza kitabu cha akiba, anatakiwa kutoa taarifa kwenye Chama na kupatiwa kitabu kingine kwa kulipia kiasi cha Tshs.5,000/- au kiasi kingine kitakachoidhinishwa na Mkutano Mkuu. (4) Mwanachama anatakiwa kutunza kitabu chake na haruhusiwi kufanya maingizo ya muamala wowote yeye mwenyewe. (5) Endapo mwanachama atafanya maingizo ya muamala wowote mwenyewe atakuwa ametenda kosa la jinai na atapaswa kushtakiwa kwa mujibu wa Sheria ya Makosa ya Jinai.
Mikopo kwa wanachama	31 (1) Mikopo itatolewa kwa wanachama pekee kadri ya mahitaji yao kwa kufuata taratibu zilizowekwa na Chama katika Sera ya Mikopo na italipwa kwa mwanachama kwa njia ya hundi. (2) Chama kitaanza kutoa mikopo kwa wanachama baada ya kiwango cha chini cha hisa kufikiwa na kukusanya mtaji wa kutosha wa kukopeshana kutokana na Akiba na Hisa za Hiari za Wanachama. (3) Mwanachama mpya ataruhusiwa kukopa baada ya muda wa miezi mitatu (3) tangu kujiunga na Chama. (4) Kila mwanachama atatakiwa kuonesha au kuruhusu kitabu chake cha Akiba (passbook) kitolewe wakati wa kuomba mkopo, ambacho kitafanyiwa maingizo ya mkopo aliochukua na riba, marejesho (repayments) na kuonesha salio. (5) Fomu maalumu ya maombi ya mkopo itajazwa na kila

mwombaji na kuiwasilisha kwa Afisa Mikopo.

(6) Maombi yote ya mikopo yataidhinishwa na Kamati ya Mikopo. Aidha mikopo ya wajumbe wa Bodi, kamati ya usimamizi na watendaji itajadiliwa na Bodi ya uongozi.Utoaji wa mikopo utazingatia taratibu, Sera ya Mikopo na Masharti ya Chama.

(7) Gharama za kuandaa mkopo zitakuwa kama zilivyoainishwa kwenye Sera ya Mikopo.

(8) Kamati ya Mikopo itawasilisha taarifa za utoaji, ulipaji na ufutaji wa madeni ya mikopo kuhusu wanachama kwenye Bodi kila robo ya mwaka.

(9) Kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika na Kanuni zilizowekwa, pamoja na Masharti na maazimio yatakayotolewa na Mkutano Mkuu, Sera ya Mikopo itaainisha dhamana kwa kila mkopo na masharti yatakayotumika katika ulipaji.

(10) Mali inayohamishika au isiyohamishika, itakayowekwa kama dhamana na mkopaji itakuwa chini ya umiliki wa Chama hadi hapo mkopo wote utakapokuwa umelipwa.

(11) Endapo mkopo unahusisha dhamana, dhamana hiyo itapaswa kuhodhiwa na Chama na kutunzwa vizuri katika kumbukumbu na kusajiliwa ili kukipa Chama uwezo wa kumiliki kisheria, kama italazimu

(12) Kamati ya Usimamizi itapaswa kutoa taarifa kwenye Mkutano Mkuu wa Mwaka kuhusu ufanisi wa shughuli za utoaji, ulipaji na urejeshaji wa madeni ya mikopo.

(13) Upashanaji wa taarifa za wakopaji. (kutoa taarifa za Mkopaji mara kwa mara).

Kamati ya Usimamizi kusitisha utoaji wa mikopo

32 Kamati ya Usimamizi itasimamisha utoaji wa mikopo katika chama iwapo:-

(i) Mikopo chechefu inazidi asilimia 5% ya jumla ya mikopo iliyotolewa; na

(ii) Bodi haijatoa taarifa ya fedha na takwimu (*financial and statistical reports*) ndani ya muda unaotakiwa kwa mujibu wa sheria ya Vyama vya Ushirika, Sheria ya Huduma Ndogo za Fedha Kanuni za Vyama vya Ushirika, Masharti haya.

SEHEMU YA SABA

UHIFADHI WA FEDHA ZA CHAMA

Uhifadhi wa fedha za Chama

33 (1) Fedha za Chama zitahifadhiwa katika taasisi za fedha.

(2) Kanuni za Fedha za Chama zitaainisha kiwango cha fedha ambacho kinaweza kuchukuliwa kutoka benki na kutunzwa kwenye ofisi za Chama kama fedha kichele.

(3) Fedha taslim hazitapokelewa hivyo mwanachama atatakiwa kuwasilisha risiti halisi ya malipo ya benki au kwa njia ya mitandao ya simu.

SEHEMU YA NANE

MATENGO NA MGAO WA ZIADA

Mfuko wa Matengo ya Kisheria

34 Matengo ya mfuko wa kisheria na matumizi yake yatafanywa kwa kuzingatia Kanuni ya 68 ya Kanuni za Vyama vya Ushirikaya Mwaka 2015

Mfuko wa Elimu na mafunzo

35 Matengo ya mfuko wa elimu na mafunzo pamoja na matumizi yake yatafanywa kwa mujibu wa Kanuni ya 69 ya Vyama vya Ushirika Na. 69 ya Mwaka 2015.

Mgao wa ziada halisi

36 (1) Ziada halisi ya mwaka iliyopatikana mara baada ya kukaguliwa na mkaguzi aliyeidhinishwa, kitatumika mara baada ya kukidhi matakwa ya Kanuni ya 22(2) ya Kanuni za Huduma Ndogo ya Fedha za SACCOS ya Mwaka 2019

(2) Bila kuathiri Sharti la 35(1), mgawanyo wa ziada halisi utakuwa kama ifuatavyo;-

a) Asilimia isiyopungua ishirini (20%) ya malimbikizo ya ziada kwa mwaka zitapaswa kutengwa na kuwekwa katika Fungu la Akiba ya Lazima kwa ajili ya kuendeleza Chama;

b) Kiwango kisichopungua asilimia kumi na tano (15%) kitatengwa kwa ajili ya kukombolea mikopo mibaya na yenye mashaka;

c) Asilimia kumi na tano (15%) itatengwa kwa ajili ya Mfuko wa Kukombolea Hisa na,

d) Bakaa ya ziada halisi ya mwaka inaweza kugawanywa kama itakavyoamuliwa na Mkutano Mkuu na kuidhinishwa na Mrajis kwa ajili ya shughuli zifuatazo:-

i) Kwa ajili ya kulipia faida juu ya Hisa;

ii) Gawio la ziada kwa wanachama;

iii) Zawadi kwa Bodi na watumishi wa kujitolea;

iv) Kuchangia mifuko ya maendeleo kama itakuwepo;

v) Kuchangia shughuli za hisani katika jamii; na

vi) Mambo mengine kama itakavyoamuliwa na Mkutano Mkuu kwa kuzingatia kifungu cha 79 cha Sheria ya Ushirika Na. 6 ya Mwaka 2013.

(3) Kwa madhumuni ya kutekeleza Aya ya (v) ya Sharti dogo la (1) (d) hapo juu Chama kitaanzisha na kutunisha Mfuko Maalumu kwa ajili ya kuchangia shughuli za hisani.

(4) Kwa madhumuni ya Akaunti maalum kwa ajili ya kuweka Fedha za matengo.

SEHEMU YA TISA

USIMAMIZI NA UONGOZI WA CHAMA

Mamlaka ya Mkutano Mkuu

37 (1) Mkutano Mkuu wa wanachama utakuwa na mamlaka ya juu katika kuamua, kuongoza na kusimamia shughuli zote za maendeleo ya Chama.

(2) Madaraka ya juu ya Chama yatakuwa mikononi mwa wanachama waliohudhuria na kupiga kura katika Mikutano Mikuu.

(3) Kutakuwa na aina tatu za Mikutano Mikuu ambayo ni Mkutano Mkuu wa Mwaka, Mkutano Mkuu wa Kawaida na Mkutano Mkuu Maalum.

Mkutano Mkuu wa Mwaka

38 (1) Mkutano Mkuu wa Mwaka utapaswa kufanyika ndani ya miezi tisa baada ya kufungwa kwa mwaka wa fedha wa Chama uliotangulia.

(2) Kwa kuzingatia Kanuni za Vyama vya Ushirika, masuala yatakayofanyika katika Mkutano Mkuu wa Mwaka ni pamoja na:-

a) Kusoma na kuthibitisha muhtasari wa Mkutano Mkuu uliopita;

b) Kupokea na kujadili wanachama wapya, waliojitoa, au

waliosimamishwa uanachama;

c) Kupokea na kujadili hesabu zilizokaguliwa, taarifa ya ukaguzi Menejimenti pamoja na taarifa ya ukaguzi ya Mrajis;

d) Kupokea na kujadili taarifa ya Mwenyekiti, Kamati ya Mikopo na Kamati ya Usimamizi;

e) Kujadili namna ya kugawa ziada kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika Na 6 ya Mwaka 2013 na Kanuni zake pamoja na Masharti haya;

f) Kujadili na kuidhinisha Mpango Mkakati, Mpango wa Biashara wa Chama na Program ya utekelezaji na kutathimini utekelezaji wake;

g) Kuweka na kuidhinisha viwango vya ada na michango mbalimbali;

h) Kuteua Mkaguzi wa Nje kwa ajili ya ukaguzi wa hesabu za Chama kwa mwaka unaofuata;

i) Kujadili na kupitisha kiwango cha zawadi (Honoraria) kwa Bodi na watumishi wanaojitolea kadiri itakavyoonekana inafaa;

j) Kujadili na kuidhinisha bajeti ya Mapato na Matumizi ya Chama kwa mwaka unaofuata;

k) Kujadili na kuweka ukomo wa madeni kwa mwaka unaofuata;

l) Kuweka kiwango cha riba ya mikopo na faida juu ya Akiba na Amana;

m) Kujadili na kuidhinisha mipango ya uwekezaji ya Chama;

n) Kujadili na kuazimia rufaa za wanachama; na

o) Kujadili mambo mengineyo yote yahusuyo maendeleo ya Chama.

Mkutano Mkuu wa Kawaida

39 (1) Chama kinaweza kufanya Mkutano Mkuu wa Kawaida angalau mara moja kwa mwaka.

(2) Mambo yatakayozungumzwa katika Mkutano Mkuu wa Kawaida ni pamoja na:-

a) Kusoma na kuthibitisha mambo ya Mkutano uliopita;

b) Kujadili na kuidhinisha ununuzi au uuzaji wa mali ya chama inayohamishika au isiyohamishika inayozidi thamani ya shilingi milioni moja (Tsh.1,000,000/-)

c) Kufanya marekebisho ya Masharti inapoonekana haja ya kufanya hivyo;

d) Kuweka na kuidhinisha idadi ya Wajumbe wa Bodi;

e) Kutafakari namna ya kuitekeleza Sera ya Maendeleo ya Ushirika;

f) Kujadili na kuidhinisha mikataba inayoingiwa na Chama;

g) Kuthibitisha wanachama wapya na kuchukua hatua za kinidhamu kwa wanachama wakorofi;

h) Kuchagua au kuwafukuza Wajumbe wa Bodi na wa Kamati ya Usimamizi;

i) Kuchagua wajumbe wa kukiwakilisha Chama katika vyama na Taasisi nyingine zinazohusika na maendeleo ya Chama;

j) Kujadili na kupitisha utaratibu wa kazi na kutathmini shughuli za utendaji ili kuleta ufanisi;

k) Kujadili na kutathimini uwezekano wa kuomba leseni kwa mujibu wa *Kanuni za Huduma Ndogo za Fedha - SACCOS*

l) Kujadili mambo mengineyo yanayohusu maendeleo ya Chama.

(3) Bila kujali matakwa ya Sharti dogo (1) mambo ya Mkutano Mkuu wa Kawaida yanaweza kujumuishwa na kujadiliwa pamoja na mambo ya Mkutano Mkuu wa Mwaka katika Mkutano Mkuu wa Mwaka.

Mkutano Mkuu Maalum

40 (1) Kutakuwepo na Mkutano Mkuu Maalum wakati wowote unapohitajika ambao unaweza kuitishwa na:-

a) Mrajis wa Vyama vya Ushirika au Afisa yeyote aliyeidhinishwa naye;

b) Wanachama; kwa maombi ya maandishi ya wanachama

TANZANIA
Registered this 10
day of Januari 2025
Asst. Registrar of Cooperative Societies

wasiopungua moja ya tatu (1/3) ya wanachama wote ambayo yatapaswa yafafanue jambo litakalozungumzwa, yawekwe saini au alama ya dole gumba na waombaji, yaambatishwe na nakala za vitambulisho vya waombaji na nakala ya maombi hayo na kutumwa kwa mamlaka husika.

c) Wajumbe wa Bodi ya Uongozi.

(2) Mkutano Mkuu Maalum utakaoitishwa na wanachama au Bodi ya Chama utakuwa na agenda moja tu.

(3) Mkutano Mkuu Maalum utakaoitishwa na Mrajis au Afisa aliyeidhinishwa naye utaongozwa na Mrajis mwenyewe au mwakilishi wake na utaelekeza mambo atakayoyawasilisha.

Notisi ya Mkutano Mkuu

41 (1) Notisi ya Mkutano Mkuu lazima ioneshe bayana tarehe, saa na mahali pa kufanyia Mkutano pamoja na mambo yatakayojadiliwa na itapaswa kubandikwa katika ofisi ya Chama na kwenye mbao za matangazo.

(2) Bodi ya Uongozi inaweza kutumia njia nyingine za mawasiliano kama simu, barua pepe, Runinga au matangazo ya redio katika kuhakikisha notisi ya Mkutano Mkuu inawafikia wajumbe wa Mkutano Mkuu kwa wakati.

(3) Muda wa notisi ya Mkutano Mkuu utakuwa:-

i. Kwa Mkutano Mkuu wa Mwaka na Mkutano Mkuu wa Kawaida siyo chini ya siku ishirini na moja (21) kabla ya tarehe ya kufanyika Mkutano;

ii. Kwa Mkutano Mkuu Maalum notisi haitakuwa chini ya siku saba (7).

iii. Notisi itakayotolewa kwa mujibu wa aya za (i) na (ii) hapo juu itapaswa kuambatanishwa na ajenda za Mkutano na nyaraka au makabrasha yenye taarifa zitakazojadiliwa katika Mkutano huo.

Akidi ya

42 (1) Akidi katika Mikutano Mikuu yote, isipokuwa Mkutano Mkuu Maalum ulioitishwa na Mrajis, itakuwa si chini ya nusu (1/2) ya

Mkutano Mkuu

wanachama wote au wanachama mia moja (100) ikichukuliwa idadi yoyote iliyo ndogo.

(2) Ikiwa katika Mkutano Mkuu wa mwaka au katika Mikutano Mikuu ya Kawaida akidi haijatimia baada ya kupita muda wa saa moja wa kusubiri tangu muda uliopangwa kuanza kwa Mkutano, Mwenyekiti wa Bodi ataahirisha Mkutano huo kwa muda wa siku saba na utakapoitishwa tena masuala yatakayojadiliwa yatakuwa yale ya Mkutano ulioahirishwa.

(3) Endapo Mkutano Mkuu ulioahirishwa umeitishwa baada ya siku saba na akidi haikutimia baada ya kupita muda wa kusubiri uliopangwa kuanza Mkutano, Mkutano huo utafutwa na taarifa kupelekwa kwa Mrajis.

(4) Mkutano Mkuu Maalum ulioitishwa na Mrajis au mwakilishi wake utafanyika kwa muda uliopangwa hata kama akidi haijatimia na maazimio yatakayopitishwa katika Mkutano huo yatakuwa halali.

Mwenyekiti wa Mkutano Mkuu

43 Mwenyekiti wa Mkutano Mkuu, isipokuwa Mkutano Mkuu Maalum ulioitishwa na Mrajis, atachaguliwa na wanachama katika kila Mkutano Mkuu na atahudumu kwa kuzingatia matakwa ya Kanuni ya 40 ya Vyama vya Ushirika ya Mwaka 2015.

Upigaji kura katika Mkutano Mkuu

44 (1) Mwanachama yeyote ambaye ametimiza Masharti ya uanachama kama ilivyo katika Masharti haya atakuwa na kura moja katika Mkutano Mkuu wa Chama na hakutakuwa na kura ya uwakilishi.

(2) Maazimio ya Mkutano Mkuu yatafanywa kwa kupiga kura ya kunyoosha mikono isipokuwa kama kura ya siri itahitajika na kuungwa mkono na wanachama wasiopungua nusu (1/2) ya wajumbe waliohudhuria kwenye Mkutano huo;

(3) Katika Mkutano Mkuu maamuzi ya wengi yatachukuliwa na endapo kura zitalingana jambo hilo litarudiwa kupigiwa kura au kusubiri mkutano utakaofuata.

Muhtasari wa Mkutano Mkuu

45 (1) Kumbukumbu za masuala yote yaliyojadiliwa, kuamuliwa au kuazimiwa katika Mkutano Mkuu zitaandaliwa na kusainiwa na Katibu wa Mkutano na baada ya kuthibitishwa katika Mkutano unaofuata

kumbukumbu hizo zitasainiwa na Mwenyekiti wa Mkutano Mkuu na kutunzwa katika Kitabu cha Kumbukumbu za Mikutano.

(2) Bodi ya Uongozi ya Chama itapaswa kutuma nakala ya muhtasari uliyothibitishwa kwa Mrajis ndani ya siku thelathini tokea tarehe ya Mkutano Mkuu uliothibitisha muhtasari husika.

SEHEMU YA KUMI

BODI YA UONGOZI, KAMATI YA USIMAMIZI NA AJIRA

Bodi ya Uongozi

46 (1) Kutakuwa na Bodi ya Uongozi ya Chama ambayo itakuwa na wajumbe wasiopungua watano (5) akiwemo Mwenyekiti na Makamu wake.

(2) Bila kuathiri matakwa ya sharti dogo la (1) Mkutano Mkuu unaweza kuweka idadi pungufu ya Wajumbe wa Bodi ya Uongozi kwa kuzingatia mahitaji ya shughuli za Chama kwa wakati uliopo.

(3) Wajumbe wa Bodi ya Uongozi ya Chama watachaguliwa na Mkutano Mkuu kwa kuzingatia kifungu cha 68 cha Sheria ya Vyama vya Ushirika ya Mwaka 2013 pamoja na Kanuni ya 39 ya SACCOS ya Mwaka 2014.

(4) Wajumbe wa Bodi ya Uongozi watahudumu katika nafasi hiyo kwa awamu moja ya kipindi cha miaka mitatu na wanaweza kuchaguliwa kuhudumu tena kwa awamu nyingine ya kipindi cha miaka mitatu na baada ya hapo hawataruhusiwa kugombea kwa awamu nyingine moja itakayofuatia.

(5) Mwenyekiti wa Bodi ya Uongozi na Makamu wake watachaguliwa na Mkutano Mkuu kutoka miongoni mwa Wajumbe wa Bodi.

(6) Baada ya wajumbe wa bodi kuchaguliwa sharti wapate mafunzo yatakayowawezesha kutekeleza majukumu yao kwa ufanisi.

(7)Kila mwisho wa mwaka wajumbe wa bodi wanapaswa kujaza fomu za kuainisha mali na Madeni waliyonayo.Mjumbe wa bodi ambae

hatajaza fomu hizo atakuwa amekwenda kinyume cha maadili ya uongozi kulingana sheria Na. 6 ya vyama vya ushirika ya mwaka 2013.

Kukoma Ujumbe wa Bodi;	47	Mjumbe wa Bodi ya Chama atakoma kuwa mjumbe, endapo:- a) Ameacha kuwa mwanachama wa chama; b) Amepatwa na kichaa cha kudumu kilichothibitishwa na daktari wa hospitali inayotambulika kisheria; c) Atatumia ofisi ya Chama kwa manufaa yake binafsi; d) Kifo; e) Atafanya shughuli zozote zinazofanana na shughuli zinazofanywa na Chama. f) Atafukuzwa na Mkutano Mkuu kwa azimio lililoungwa mkono na idadi ya wajumbe wa Mkutano Mkuu wasiopungua nusu (1/2) ya wajumbe waliohudhuria kwenye Mkutano huo; g) Kwa kushindwa kuhudhuria vikao vya Bodi vitatu mfululizo bila sababu za msingi; na h) Kwa sababu nyingine zozote zilizoainishwa chini ya Sheria ya Vyama vya Ushirika ya Mwaka 2013 na Kanuni zake.
Vikao vya Bodi ya Uongozi	48	(1) Vikao vya Bodi ya Uongozi vitafanyika mara nne kwa mwaka na pale itakapohitajika Bodi inaweza kufanya vikao vya dharura . (2) Bodi ya Uongozi itapaswa kuandaa ratiba ya vikao vya Bodi na kuiwasilisha kwa Mrajis na Mrajis Msaidizi wa Mkoa. (3) Mwenyekiti wa Bodi ataongoza kikao cha Bodi na endapo hatakuwepo, Makamu Mwenyekiti ataongoza kikao hicho na iwapo wote wawili hawatakuwepo katika kikao hicho, mjumbe wa Bodi mwingine yeyote kati ya waliohudhuria atachaguliwa kuwa Mwenyekiti wa muda na ataongoza kikao hicho. (4) Vikao vya Bodi vitakuwa halali iwapo wajumbe waliohudhuria hawatapungua nusu ya wajumbe wote.

(5) Bodi inaweza kutumia njia za kisasa kama vile kukutana kwa njia ya elektroniki (video conference, etc.) kukutana kufikia maamuzi.

(5) Kila mjumbe wa Bodi atakuwa na kura moja na iwapo kura zitalingana, Mwenyekiti atakuwa na kura ya ziada.

Muhtasari wa Vikao vya Bodi ya Uongozi

49 Kumbukumbu za masuala yote yaliyojadiliwa, kuamuliwa au kuazimiwa katika vikao vya Bodi zitaandaliwa na kusainiwa na katibu na baada ya kuthibitishwa katika kikao kinachofuata, kumbukumbu hizo zitasainiwa na Mwenyekiti wa Bodi na kutunzwa katika Kitabu cha Kumbukumbu za Vikao vya Bodi.

Kazi za Bodi ya Uongozi

50 (1) Kwa kuzingatia Kanuni za SACCOS, Bodi ya Uongozi itakuwa na wajibu wa kusimamia shughuli za kila siku za chama.

(2) Bila kuathiri matakwa ya sharti dogo (1) Bodi ya chama itapaswa kutekeleza kazi zifuatazo:-

i. Kusimamia shughuli zote za Chama na kuhakikisha kuwa zinaendeshwa ipasavyo;

ii. Kutekeleza kikamilifu maazimio na maelekezo ya Mkutano Mkuu;

iii. Kuandaa na kutunza Hesabu za Chama kwa usahihi na kwa wakati;

iv. Kutunza kwa usahihi daftari la wanachama na kumbukumbu za mihtasari ya Mikutano Mikuu na Vikao vya Bodi;

v. Kuhakikisha kuwa lakiri ya Chama inakuwepo na inatumika ipasavyo;

vi. Kufanya maamuzi kuhusu udahili wa wanachama wapya, kujiuzulu wanachama, kusimamishwa uanachama na kusimamishwa kwa wajumbe wa Bodi na kuwasilisha masuala hayo kwenye Mkutano Mkuu kwa ajili ya kujadiliwa na kutolewa maamuzi ya mwisho;

vii. Kubuni na kutayarisha Sera na kanuni mbalimbali zinazohusiana na shughuli za Chama ili kufanikisha

madhumuni ya Chama.

viii. Kuandaa na kuwasilisha kwenye Mkutano Mkuu taarifa ya hali ya uchumi na maendeleo ya Chama pamoja na hesabu ya mapato na matumizi, mizania iliyothibitishwa kwa mwaka uliopita na makisio ya mapato na matumizi kwa mwaka unaofuata;

ix. Kupokea na kujadili taarifa za Kamati ya Mikopo na Kamati ya Usimamizi na kufanyia kazi ushauri na mapendekezo yaliyotolewa kikamilifu na kwa wakati;

x. Kupitia, kujadili na kutolea maamuzi maombi ya mikopo kutoka kwa Wajumbe wa Bodi, Wajumbe wa Kamati ya Mikopo na Wajumbe wa Kamati ya Usimamizi;

xi. Kuteua mwanachama atakayeshika nafasi iliyoachwa wazi katika Kamati ya Mikopo na mjumbe aliyeteuliwa atashika nafasi hiyo mpaka Mkutano Mkuu mwingine unaofuata ambapo nafasi iliyoachwa wazi itajazwa kwa kupigiwa kura au kwa uthibitisho;

xii. kumwezesha mtu aliyeidhinishwa kukagua vitabu vya Chama na kuhakikisha kuwa hatua zinachukuliwa kutokana na Taarifa ya ukaguzi;

xiii. kuhakikisha kuwa wanachama wanafuata na kuzingatia Masharti haya, taratibu, mikataba na miongozo mbalimbali;

xiv. kufungua akaunti Benki na kuhakikisha kuwa fedha zote za Chama zinatunzwa katika benki;

xv. kujadili na kuweka mipango ya namna ya kutekeleza Sera ya Maendeleo ya Ushirika;

xvi. kuandaa Mpango Mkakati, Mpango wa Biashara na Programu ya utekelezaji wake;

xvii. kuhakikisha kwamba Chama kinawakilishwa katika mashitaka yoyote;

xviii. kuhakikisha kuwa mali, bidhaa, vifaa na nyaraka/Hati za Chama zinahifadhiwa vizuri na kwa usalama;

xix. kuteua watia saini kwenye hundi za Chama;

xx. kuajiri na kuteua watumishi wenye sifa za kutosha kutenda shughuli za Chama wakiwemo Meneja, Mhasibu Hazina au watumishi wengine miongoni mwa wanachama au nje ya wanachama ambao wataendesha shughuli za kila siku za chama;

xxi. kuingia mikataba mbalimbali kwa niaba ya Chama kwa kuzingatia Kanuni za Vyama vya Ushirika;

xxii. kuhakikisha kuwa wakopaji wanalipa madeni yao kama walivyoahidi na kuwachukulia hatua za kisheria wakopaji wasio waaminifu;

xxiii. kupendekeza kwenye Mkutano Mkuu ufutaji wa mikopo mibaya ambayo haiwezi kulipwa kabisa kwa kuzingatia Kanuni za Huduma Ndogo za Fedha;

xxiv. kupendekeza kwenye Mkutano Mkuu mabadiliko au viwango vya riba au masharti ya ulipaji mikopo au mgawanyo wa mikopo (amortization);

xxv. kuandaa marekebisho ya masharti ya Chama pale itakapobidi na kuwasilisha kwenye Mkutano Mkuu kwa ajili ya kujadiliwa na kutolewa maamuzi;

xxvi. Kuwasilisha kwa Mrajis mikataba yote ya kibiashara iliyoingiwa na Chama kwa ajili ya kusajiliwa;

xxvii. kusimamia utekelezwaji wa shughuli za Chama kwa kumtaka Meneja/Katibu kutoa taarifa ya matokeo ya uendeshaji wa shughuli za Chama;

xxviii. kuchapisha Hati za kumiliki hisa kwa ajili ya wanachama;

xxix. kuandaa mipango ya uwekezaji na kuiwasilisha kwenye

Mkutano Mkuu kwa ajili ya kujadiliwa na kutolewa maamuzi;

xxx. Kufanya mambo mengine yote ambayo yataonekana ni lazima katika kutimiza madhumuni ya Chama kwa kuzingatia Sheria za nchi;

xxxi. Kuwasilisha taarifa za shughuli za Chama kama itakavyoelekezwa na Tume ya Maendeleo ya Ushirika.

Kazi za Mwenyekiti wa Bodi ya Uongozi

51 Mwenyekiti wa Bodi atapaswa kutekeleza kazi zifuatazo:-

a) Kuongoza vikao vyote vya Bodi ya Chama;

b) Kwa kushirikiana na Katibu kuitisha Mikutano Mikuu na vikao vya Bodi kwa kuzingatia Sheria ya Vyama vya Ushirika, Kanuni zake na Masharti haya;

c) Kutia saini kumbukumbu za vikao vya Bodi;

d) Kutia saini kwa niaba ya Chama, kumbukumbu zote ikiwa ni pamoja na zinazohitaji kuwekwa lakiri na/au muhuri wa Chama;

e) Kuwa msemaji mkuu wa Chama, kama haitaamriwa vinginevyo na Bodi au Mkutano Mkuu wa wanachama.

Kazi za Makamu Mwenyekiti

52 Makamu Mwenyekiti atapaswa kutekeleza kazi zote za Mwenyekiti endapo Mwenyekiti hatakuwepo.

Sifa za Mjumbe wa Bodi na Mjumbe wa Kamati ya Usimamizi

53 Mjumbe wa Bodi ya Uongozi na wa Kamati ya Usimamizi lazima awe na sifa zifuatazo:-

a) Awe na elimu ya angalau kidato cha nne;

b) Awe mwadilifu na mwaminifu;

c) Awe na uwezo wa kuongoza;

d) Awe ametimiza matakwa ya sharti la 15 (1) (b) na 15 (2) la Masharti haya kuhusu ulipaji wa hisa;

e) Awe hajawahi kupoteza sifa za uongozi katika ngazi yoyote ya

Chama cha Ushirika;

f) Awe hajawahi kuwa mjumbe wa Bodi iliyoshindwa kusimamia vizuri shughuli za chama na kikapata hasara;

g) Awe anashiriki kikamilifu katika shughuli zote za Chama.

h) Hajawahi kusababisha hasara katika Chama chochote cha ushirika;

i) Asiwe na tabia ya kulaza madeni; na

j) Awe na sifa ya elimu kama zilivyoelekezwa na sheria ya Vyama vya Ushirika na Sheria ya Taasisi Ndogo za Fedha na Kanuni zake.

k) Awe amekamilisha hisa za msingi.

l) Asikope nje ya Chama labda endapo kama Chama kimeshindwa kukidhi mahitaji yake ya Fedha.

m) Asiwe na biashara inayofanana na shughuli za Chama.

Meneja wa Chama

54 (1) Bodi ya Chama kwa kushauriana na Mrajis, Mrajis msaidizi au Afisa ushirika itaajiri mtu mwenye sifa ya kuwa Meneja wa Chama ambaye atawajibika kwa Bodi ya uongozi wa Chama.

(2) Meneja/Katibu wa Chama atakuwa ndiye msimamiaji wa shughuli zote za Chama za kila siku kulingana na miongozo itakayotolewa na Bodi na ni pia atakuwa Katibu wa Vikao vya Bodi.

(3) Majukumu ya Meneja wa Chama ni kama ifuatavyo:-

a) kutekeleza na kuzingatia Sheria ya Vyama vya Ushirika na Kanuni zake, Sera ya Maendeleo ya Ushirika, Masharti haya, Kanuni na Sera mbalimbali zilizowekwa kwa ajili ya kuongoza utekelezaji wa shughuli za Chama;

b) kuhakikisha mifumo ya utendaji na utoaji taarifa ipo madhubuti na inawezesha mawasiliano;

c) kwa kushauriana na Wajumbe wa Bodi, kuandaa Mpango Mkakati, Mpango Biashara, Bajeti ya mwaka na Program ya utekelezaji;

d) kuhakikisha malengo na shabaha za Chama zinafikiwa;

e) kushughulikia masuala yote yanayowahusu watumishi, hususan mafunzo na uendelezaji wa rasilimali watu;

f) kwa kushirikiana na Wajumbe wa Bodi, kuiwakilisha Chama katika shughuli na uingiaji wa mikataba;

g) kuhakikisha vitabu vya hesabu vinaandikwa na hesabu zinaandaliwa na kuwasilishwa kwa Wakaguzi kwa wakati;

h) kuhakikisha taarifa ya mapato na matumizi, mizania, na taarifa ya mikopo iliyochelewa zimeandaliwa kwa usahihi na wakati;

i) kutoa taarifa za menejimenti kwenye vikao vya Bodi ambazo zinaeleza hali ya kifedha ya Chama ikiainisha mizania, hesabu ya mapato na matumizi, taarifa ya mikopo iliyochelewa, bajeti ya mwaka, mwenendo wa Chama na uwiano wake;

j) kuidhinisha matumizi yaliyoko kwenye makisio kwa viwango vilivyowekwa na Bodi na kutia saini kwenye nyaraka zinaruhusu utoaji fedha za chama kwa kuzingatia ukomo ulioainishwa kwenye sera za Chama;

k) kuisaidia Bodi kupanga viwango stahiki vya riba, ada na gharama nyingine kwa bidhaa na huduma zitakazotolewa;

l) kuisaidia Bodi katika kubainisha dhamana zinazokubalika na zinazoweza kutumika kudhamini mikopo;

m) kuhakikisha kuwa kuna ukwasi wa kutosha kukidhi mahitaji ya mikopo, uchukuaji wa akiba na gharama za uendeshaji;

n) kusimamia ufunguwaji na uendeshwaji wa akaunti;

o) kuajiri na kuwafukuza kazi watumishi walioko katika mamlaka yake, na baadae kuidhinishwa na bodi, kulipa stahili za watumishi kama zitakavyoidhinishwa na Mkutano Mkuu, kuwatuza na kuwapandisha vyeo watumishi au kuwachukulia hatua za kinidhamu watumishi wakosaji kwa kuzingatia sera ya utumishi;

p) kutoa taarifa stahiki kwa mamlaka zinazohusika kwa muda muafaka;

q) kutekeleza mapendekezo yanayotolewa kwenye taarifa za Wakaguzi wa Ndani na wa Nje na taarifa za kiuchunguzi zinazotolewa na mamlaka husika; na

r) kufanya kazi na majukumu mengine kadri ya maelekezo ya Bodi.

Kamati ya Usimamizi

55 (1) Kutakuwa na Kamati ya Usimamizi ya Chama ambayo itakuwa na wajumbe wasiozidi watatu watakaochaguliwa na Mkutano Mkuu na hawapaswi kwa wakati mmoja kuwa Wajumbe wa Bodi, au Wajumbe wa Kamati ya Mikopo au waajiriwa wa chama. Kamati hii itawajibika kwa wanachama.

(2) Wajumbe wa Kamati ya Usimamizi watahudumu katika nafasi hiyo kwa kipindi cha miaka mitatu na wanaweza kuchaguliwa tena kwa kipindi kingine cha miaka mitatu.

(3) Wajumbe wa Kamati ya Usimamizi watachagua Mwenyekiti na Katibu kutoka miongoni mwao. Katibu atatunza kumbukumbu zote za vikao vya Kamati ya Usimamizi.

Kazi za Kamati ya Usimamizi

56 Kamati ya Usimamizi itapaswa kutekeleza kazi zifuatazo:-

a) kufanya mapitio ya mara kwa mara kuhusu usahihi wa kumbukumbu za hesabu;

b) kutoa taarifa kwenye kila kikao cha kawaida cha Bodi;

c) kutoa mapendekezo ya kuboresha Sera, taratibu za uendeshaji na udhibiti wa ndani na kufanya ufuatiliaji wa utekelezaji wake;

d) kuandaa taarifa ya ukaguzi na usimamizi wa hesabu ya mwaka na kuiwasilisha kwenye Mkutano Mkuu wa mwaka kama Mkaguzi wa nje hataweza kufanya hivyo;

e) kupendekeza kwa Bodi wakaguzi wa nje watakaofanya ukaguzi kwa mwaka wa fedha unaofuata endapo sio COASCO;

f) Kusimamia fedha na mali zote za Chama kwa niaba ya wanachama;

g) Kufuatilia maendeleo ya miradi mikubwa ya Chama;

h) Kutafuta ufumbuzi wa masuala mbalimbali ya kiuongozi na kushauri Mkutano Mkuu ipasavyo; na

i) kutekeleza majukumu mengine kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika na sheria nyingine pamoja na kanuni zake.

Kamati ya Mikopo

57 Kutakuwa na Kamati ya Mikopo itakayokuwa na Wajumbe watatu, ambao watachaguliwa na Mkutano Mkuu wa Mwaka au watateuliwa na Bodi kutoka miongoni mwa Wajumbe wa Bodi ya Uongozi na watapaswa kuwa na sifa zifuatazo:-

a) uzoefu katika masuala ya mikopo;

b) uwezo wa kufanya uchambuzi wa hali na mtiririko wa fedha za mwanachama;

c) ufahamu kuhusu uanachama;na

d) ufahamu na uelewa wa shughuli za eneo husika na mazingira ya kiuchumi.

(2) Kamati ya Mikopo inaweza kukasimisha sehemu au mamlaka yake yote ya uidhinishaji wa Mikopo, kwa kamati ya kitaalam ya Mikopo ambayo inaweza kuundwa na waajiriwa na maafisa wa Chama.

(3) Kamati ya Kitaalamu ya Mikopo itakuwa na wajumbe wasiozidi watano.

(4) Pale ambapo mamlaka ya uidhinishaji wa Mikopo yamekasimishwa kwa Kamati ya kitaalamu ya Mikopo, Kamati hiyo itapaswa kuandaa muhtasari wa shughuli zake zote zinazohusu Mikopo na kuiwasilisha kwenye vikao vya Bodi vya kawaida.

Wajibu wa Kamati ya Mikopo au Kamati ya

58 (1) Kamati ya Mikopo au Kamati ya Kitaalamu itapaswa:-

a) kukutana mara mbili kwa mwezi (kwa kuzingatia ukubwa wa shughuli zake kwa ajili ya kupitia na kutoa maamuzi, ila isipungue kikao kimoja kwa kila robo mwaka na maamuzi yatafanywa kwa wingi wa kura za

Kitaalamu Wajumbe wa Kamati na yatawekwa kama kumbukumbu ya kikao;)

b) kutoa ushauri kwa wanachama kuhusu ukopaji na matumizi ya Mikopo kwa busara;

c) kufanya mapitio ya maombi ya Mikopo na kuyatolea maamuzi kwa kuzingatia kikomo cha mamlaka ya Kamati na Sera ya Mikopo;

d) kuhakikisha kwamba dhamana ya kutosha imewekwa kwa kila Mkopo na kwamba Chama inakuwa na udhibiti wa dhamana husika hadi Mkopo wote utakaporejeshwa;

e) kufanyia kazi maombi ya mwanachama kuhusu marekebisho kwenye vigezo na Masharti ya Mkopo ilimradi tu marekebisho hayo yanalandana na Sera ya Mikopo ya Chama;

f) kuhakikisha kuwa Mikopo inatumika kwa madhumuni yaliyokusudiwa;

g) kutoa kipaumbele kwa maombi ya Mikopo yenye kiwango kidogo kama mahitaji na Masharti ya Mkopo yako sawa, iwapo fedha zilizopo hazitoshelezi kukidhi maombi yote ya Mikopo yaliyowasilishwa; na

h) kufanya shughuli nyingine kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika na Kanuni zake.

(2) Mamlaka ya ukopeshaji na mazuio yoyote kuhusu Kamati ya Mikopo au Kamati ya kitaalamu ya Mikopo yataainishwa kwenye Sera ya Mikopo.

(3) Haitaruhusiwa katika mazingira yoyote kwa mtu kuidhinisha maombi ya Mkopo wake mwenyewe.

Akidi ya Vikao vya Kamati ya Mikopo

59 Vikao vya Kamati ya Mikopo vitakuwa halali pale vitakapokuwa na mahudhurio ya wajumbe wasiopungua wawili (2).

Rufaa dhidi ya maamuzi ya Kamati

60 Mwanachama anaweza kukata rufaa kwa maandishi, dhidi ya maamuzi yaliyofanywa na Kamati ya Kitaalamu kwa Kamati ya Mikopo na maamuzi yaliyofanywa na Kamati ya Mikopo kwa Bodi ya Uongozi ambayo maamuzi yake yatakuwa ya mwisho.

Ajira katika

chama

61 (1) Chama kitaajiri au kuazima watumishi wenye ujuzi unaotakiwa katika kutekeleza kazi za chama ambazo ni pamoja na:-

a) Menejimenti na utawala.

b) Uhasibu/uandishi wa vitabu vya hesabu.

c) Kutoa na kufuatilia mikopo.

d) Kazi za muda maalumu.

e) Kazi nyinginezo.

(2) Watumishi wanaoweza kuajiriwa au kuazimwa ni pamoja na Meneja, Mhasibu, Mkaguzi wa Ndani, Afisa Mikopo, Wanasheria au watu wengine kadri itakavyohitajika.

Mkaguzi wa ndani

62 Chama kitaajiri mkaguzi wa ndani kwa ajili ya kuongeza udhibiti wa ndani na atawajibika kwa Bodi.

SEHEMU YA KUMI NA MOJA

UANDAAJI WA SERA NA MIONGOZO YA CHAMA

Chama kuandaa Sera na miongozo

63 Chama kitaandaa sera na miongozo mbalimbali kama ilivyoelekezwa kwenye Kanuni ya Vyama vya Ushirika. Miongozo hiyo ni pamoja na:

a) Sera ya Mikopo,
b) Sera ya uhifadhi kumbukumbu,
c) Sera ya Ukwasi,
d) Sera ya uhamasishaji Hisa na Akiba,
e) Sera ya Uwekezaji,
f) Mwongozo wa usimamizi wa majanga,
g) Sera ya udhibiti wa ndani,
h) Sera ya utumishi,
i) Kanuni za fedha na uhasibu,
j) Mpango mkakati na mpango kazi.

SEHEMU YA KUMI NA MBILI

KUFUTWA NA UFILISI WA CHAMA

Sababu za kufutwa

64 (1) Chama inaweza kufutwa:-

a) Kwa amri ya Mrajis wa Vyama vya Ushirika;

b) Kwa maombi ya wanachama wasiopungua robo tatu (3/4) ya wanachama wote; na

c) Iwapo tu wanachama wamepungua na kuwa pungufu ya idadi ya chini inayokubalika kisheria.

d) Chama kushindwa kujiendesha miezi sita mfululizo.

Ufilisi

65 (1) Ufilisi wa Chama utafanywa kwa kufuata utaratibu kama ulivyoainishwa chini ya Sheria.

(2) Pale ambapo Mfilisi atakuwa amekamilisha ufilisi na kuwa amewalipa wadai wote wa chama, bakaa ya fedha za chama zitagawiwa kwa waliokuwa wanachama wa Chama wakati wa kufutwa kwake kwa uwiano ulio sawa.

SEHEMU YA KUMI NA TATU
MASHARTI MENGINEYO

Viongozi kutunza siri

66 Wajumbe wa Bodi, Watendaji Wakuu na watumishi wa Chama watapaswa kutunza **SIRI** kuhusu kumbukumbu zote za maisha ya mwanachama binafsi, isipokuwa masuala ya utoaji na ukusanyaji wa mikopo ambayo Bodi inaweza kuchukua hatua zozote za lazima dhidi ya wanachama.

Msemaji wa Chama

67 Mwenyekiti ndie atakuwa msemaji wa Chama

Mihuri ya Chama

68 Chama kitakuwa na mihuri ya mpira na ya lakiri ambayo itatunzwa na Meneja wa Chama na itaifadhiwa kwenye kasiki la hama.Lakiri ya Chama itatumika katika mikataba ya chama.

Chama kuungana na taasisi nyingine	69	(1) Chama inaweza kuungana na chama kingine cha ushirika kuanzisha Mradi wa Pamoja wa ushirika au kuungana na kampuni au taasisi nyingine isiyo ya ushirika kuanzisha Ubia wa Pamoja. (3) Chama kinaweza kuungana na Vyama vingine na kuunda Chama Kikuu cha Ushirika.
Bima ya mali na fedha za chama	70	Chama kitakuwa na wajibu kuhakikisha usalama wa mali na fedha kwa kukata bima.
Mabadiliko ya Masharti	71	Masharti haya yanaweza kubadilishwa kwa kufuata taratibu zilizowekwa na Sheria ya Vyama vya Ushirika, na Kanuni zake na hayatakuwa halali kutumika mpaka yatakapoidhinishwa na kusajiliwa na Mrajis.
Utatuzi wa migogoro	72	(1) Mgogoro wowote unaohusu shughuli za Chama kati ya wanachama wake au watu wanaowalalamikia, au kati ya mwanachama au watu ambao wanadai na Bodi au Afisa yeyote, au kati ya Chama na chama cha ushirika kingine au Mtoa Huduma utasuluhishwa kwa njia ya amani kupitia majadiliano au maridhiano. (2) Ikiwa mgogoro chini ya sharti dogo la (1) haujasuluhishwa kwa amani ndani ya siku 30, mgogoro huo utapelekwa kwa Mrajis kwa usuluhishi kupitia Fomu Na. 13 iliyoainishwa katika Jedwali la Kwanza la Kanuni ya Vyama vya Ushirika ya mwaka 2015. (3) Kupelekwa kwa usuluhishi chini ya sharti dogo la (2) kunaweza kufanywa na Bodi au kwa azimio la Mkutano Mkuu au na mhusika yeyote katika mgogoro au na mwanachama yeyote wa Chama kama mgogoro unamhusu Mjumbe wa Bodi kudaiwa kiasi cha fedha na chama. (4) Katika kupeleka mgogoro kwa Mrajis chini ya sharti dogo la (3), mlalamikaji atapaswa kupeleka nakala ya marejeo kwa ajili ya mlalamikiwa. (5) Katika kupokea marejeo chini ya sharti dogo la (2), Mrajis ataweka tarehe ya kupokea na kutuma nakala kwa mlalamikiwa

na wahusika wote ambao kwa maoni yake mgogoro huo unawahusu.

(6) Baada ya kupokea marejeo ya mgogoro katika sharti dogo la (5), mlalamikiwa atapaswa ndani ya siku kumi na tano tokea tarehe ya kupokea, kuwasilisha maelezo ya kujibu kwa Mrajis.

(7) Taratibu nyingine za utatuzi wa migogoro baada ya hatua ya sharti dogo la (6) zitafanyika kwa kuzingatia Kanuni za SACCOS

Mgongano wa tafsiri ya Masharti

73 Endapo kutatokea mgongano kuhusu tafsiri ya Masharti haya, suala hili litapelekwa kwa Mrajis wa Vyama vya Ushirika kwa ajili ya maamuzi.

Utakatishaji fedha

74 Chama kitaandaa miongozo na taratibu za ndani kwa ajili ya kubaini na kutoa taarifa dhidi ya vitendo vya utakatishaji wa fedha kama inavyoelekezwa kwenye Sheria ya kuzuia utakatishaji fedha.

Ulinzi wa mlaji

75 Chama kitapaswa kuweka wazi upatikanaji wa huduma zitolewazo na Chama na kuweka utaratibu wa kushughulikia malalamiko yatakayo jitokeza.

Uombaji wa leseni

76 Chama kitaomba leseni daraja B kutoka Tume ya Maendeleo ya Ushirika ya kufanya biashara ya huduma ndogo ya fedha kwa mujibu wa Sheria ya Huduma Ndogo za Fedha Na.10 ya Mwaka 2018.

Uwasilishaji wa taarifa za wakopaji

76 Chama kitawasilisha taarifa za wakopaji wazamani na wasasa kila mwezi kwa watoa huduma wa mfumo wa upashanaji wa taarifa za wakopaji (Credit Reference Bureau).

Ulipaji wa riba na gawio

77 Chama kitahakikisha kinalipa riba juu ya Akiba na Amana kwa wanachama pamoja na kutoa gawio kwa kuzingatia faida iliyopatikana kwa mwaka husika.

TANZANIA
Registered this 10
day of January 2025
Asst. Registrar of Cooperative Societies

HITIMISHO

Sera hii ya Uwekezaji ya Chama itafanyiwa marekebisho/mapitio au mabadiliko angalau kila Mwaka ili kuboresha jambo/mambo yatakayoonekana yanahitajika kuboreshwa kwa maslahi mapana ya Chama na wanachama kadiri Bodi ya uongozi na Wanachama watakavyoona inafaa.

Sera hii ya uwekezaji ya Chama imeandaliwa na Bodi ya Chama katika kikao kilichofanyika Tarehe 31 Oktoba 2024 kwa lengo la kusimamia masuala ya uwekezaji Chamani

Mwenyekiti wa Bodi

Katibu wa Chama

Mrajis wa Vyama vya Ushirika

Robert K. George

Tarehe 10/2/2025

Asst. REGISTRAR OF CO-OPERATIVE SOCIETIES
ARUSHA